

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το διδακτικό βιβλίο «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου» των Ν. Μπεζαντάκου, Β. Χαραλαμπάκου κ.ά, **δε θα διδαχθούν οι ενότητες 3, 5, 7 και 12**. Οι υπόλοιπες ενότητες θα διδαχθούν δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο *Σεπτέμβριος - 15 Μαρτίου* ως ακολούθως:

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΓΝΩΣΗΣ – ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΝΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΚΕΙΜΕΝΑ	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
1 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες μια άλλη εκδοχή του μύθου για την Ελένη και τον Τρωικό πόλεμο.</p> <p>2. Να διαμορφώσουν άποψη για τα πραγματικά αίτια του Τρωικού πολέμου.</p> <p>3. Να αξιολογήσουν την άποψη του Ηροδότου σχετικά με τον Τρωικό πόλεμο.</p> <p>4. Να αποκωδικοποιήσουν τις συντακτικές -</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 8 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 9 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη μερικώς με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 10 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων της σελ. 100 και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 101). Μπορεί ως αφόρμηση της διδασκαλίας να επιλεγεί το πρώτο παράλληλο κείμενο (απόσπασμα από το ποίημα <i>Ελένη</i> του Γ. Σεφέρη).</p> <p>- Για τις εκδοχές του μύθου της Ελένης μπορεί να αξιοποιηθεί σχετικό κείμενο που επισυνάπτεται στα ερμηνευτικά</p>	<p>1. Λεξιλόγιο.</p> <p>Οι μαθητές και μαθήτριες επισημαίνουν στο κείμενο λέξεις που απαντούν και στη ν.ε., βρίσκουν ομόρριζές τους και σχηματίζουν προτάσεις.</p> <p>2. Ετυμολογικά, γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα. Επιλέγονται τα φαινόμενα τα οποία οι εκπαιδευτικοί κρίνουν ότι χρήζουν επανάληψης και εμπέδωσης από τους μαθητές και τις μαθήτριες.</p>	<p>Οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν πρωτίστως τα κείμενα, για να υπηρετήσουν τους στόχους που έχουν θέσει βάσει της διερεύνησης των βασικών μαθησιακών κενών που έκαναν κατά την έναρξη των μαθημάτων.</p> <p>Από τις σελ. 11-13 του σχ. βιβλίου</p>	3

	<p>νοηματικές σχέσεις που συνεχουν το κείμενο, ώστε να μπορούν να το αποδώσουν στη ν.ε.</p> <p>5. Να εμπεδώσουν ύλη που έχουν διδαχθεί σε ετυμολογικό και μορφοσυντακτικό επίπεδο στην Α' και στη Β' Γυμνασίου.</p>	<p>σχόλια του εμπλουτισμένου βιβλίου μαθητή στο Ψηφιακό Σχολείο: http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C106/502/3268,13323/.</p>		<p>επιλέγουν από τις επαναληπτικές ασκήσεις εκείνες που υπηρετούν τους στόχους αυτούς.</p>	
2 ^η	<p>1. Να συζητήσουν οι μαθητές και μαθήτριες τη σημασία που απέδιδαν οι αρχαίοι Έλληνες στην αυτοθυσία για χάρη της πατρίδας και να διερευνήσουν τυχόν ανάλογες σύγχρονες αντιλήψεις.</p> <p>2. Να προσδιορίσουν το είδος και τον σκοπό του κειμένου και να</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 14 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 15 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται η υφολογική προσέγγιση του κειμένου μέσα από τον εντοπισμό των αντιθετικών ζευγών και των επιθέτων.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ζητήσουν από τους μαθητές και τις μαθήτριες:</p> <p>- να επισημάνουν λεξιλογικές επιβιώσεις στη ν.ε.</p> <p>- να δημιουργήσουν λέξεις με παραγωγή και σύνθεση στην α.ε. και στη ν.ε. Όπου κρίνουν σκόπιμο, μπορούν να καθοδηγούν τους μαθητές και τις μαθήτριες, προτείνοντας παραγωγικές καταλήξεις ή ζητώντας από αυτούς να επισημάνουν τις μεταβολές που υφίστανται οι λέξεις κατά τη σύνθεση</p>		3

	<p>συσχετίσουν τη χρήση των επιθέτων και δη του υπερθετικού βαθμού με αυτόν.</p> <p>3. Να επισημάνουν τις συντακτικές και νοηματικές σχέσεις που θα τους διευκολύνουν στην απόδοση του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να διερευνήσουν τον τρόπο σχηματισμού των παραθετικών στην α.ε. και να τον συσχετίσουν με αυτόν της ν.ε.</p>	<p>εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 16 και αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 101 και των ερωτήσεων που το συνοδεύουν.</p> <p>Για αξιοποίηση διαδικτυακού εννοιολογικού χάρτη και παραγωγή συνεργατικής μετάφρασης στο πλαίσιο της διδασκαλίας αυτής της θεματικής ενότητας, βλ. το ομώνυμο σενάριο διδασκαλίας στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=120.</p>	<p>- να εντοπίσουν στα κείμενα ετυμολογικά συγγενείς των λέξεων της ν.ε. που τους δίνουν: π.χ. να τους δώσουν τη λέξη «θήκη» και να βρουν το ρ. «τίθενται»</p> <p>- να βρουν στη ν.ε. λέξεις ομόρριζες αυτών του κειμένου: π.χ. τη λέξη «παράθεση» για το ρ. «τίθενται».</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β' μέρος (σελ. 16-17 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων.</p> <p>- Ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί παραδείγματα από τη ν.ε. για να συζητήσει με τους μαθητές και τις μαθήτριες τούς όρους «βαθμοί και παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων».</p> <p>- Για την κατάκτηση της νέας γνώσης, σημείο αναφοράς αποτελούν τα επίθετα του κειμένου.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες οδηγούνται επαγωγικά στον τρόπο σχηματισμού των παραθετικών στην α.ε. και επισημαίνουν ομοιότητες και διαφορές με τη ν.ε.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 21: 1, 2</p>	
--	--	---	---	--------------------------------------	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Δίνεται έμφαση στα ομαλά παραθετικά. - Από τα ανώμαλα η εστίαση αφορά στην αναγνώριση τύπων που απαντούν και στη ν.ε.: <i>ἄριστος, ἐλάχιστος, πλέον, μάλιστα</i> κ.ά. - Οι μαθητές και μαθήτριες σχηματίζουν φράσεις στη ν.ε. με παραθετικά της α.ε. που χρησιμοποιούνται και σήμερα. - Προσδιορίζουν τη σημασία λέξεων και φράσεων που χρησιμοποιούνται στη ν.ε., όπως: <i>το μη χείρον βέλτιστον, ως επί το πλείστον, τα μάλα, κάλλιστα</i> κ.ά. - Μελετούν την κλίση του συγκριτικού βαθμού των επιθέτων που σχηματίζουν ανώμαλα παραθετικά, όχι για να την αποστηθίσουν, αλλά για να μπορούν να αναγνωρίσουν αντίστοιχους τύπους, όταν τους συναντούν σε αρχαία κείμενα. <p>3. Σύνταξη</p> <p>Δε θα διδαχθούν οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί που εκφέρονται με πλάγιες πτώσεις.</p>		
3 ^η	Δεν θα διδαχθεί				

<p>4^η</p>	<p>1. Να αντιδιαστείλουν οι μαθητές και μαθήτριες τα πλεονεκτήματα της ειρήνης προς τις ολέθριες συνέπειες που επιφέρει ο πόλεμος.</p> <p>2. Να προσδιορίσουν το είδος και τον σκοπό του κειμένου και να επισημάνουν τις λεξιλογικές και υφολογικές επιλογές του ρήτορα που υπηρετούν τον σκοπό αυτό.</p> <p>3. Να δώσουν τη δική τους μεταφραστική εκδοχή.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 30 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 31 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται προσέγγιση του κειμένου μέσα από τον εντοπισμό λέξεων συναισθηματικά φορτισμένων και ζευγών αντίθετων εικόνων.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 32 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 102-104, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν.</p> <p>Για επέκταση ή εμπλουτισμό της παραδοσιακής διδασκαλίας, βλ. το σενάριο «Ισοκράτους, Περί ειρήνης: οι μαθητές και μαθήτριες μιλούν για την ειρήνη» στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτεύας»:</p>	<p>1. Λεξιλόγιο - Ετυμολογικά</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι εκπαιδευτικοί ασκούν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή και στη σύνθεση, καθώς και στην αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στη 2^η ενότητα.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 33-34 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική</p> <p>Η β΄ τάξη συνηρημένων ρημάτων (σελ. 34-37) δεν θα διδαχθεί.</p> <p>Με δεδομένο ότι η ευκτική είναι έγκλιση που δεν απαντά στη ν.ε., κρίνεται σκόπιμη η εμπέδωσή της ξεχωριστά από τις υπόλοιπες εγκλίσεις που διδάσκονται στη Β΄ Γυμνασίου και οι οποίες παρουσιάζουν μορφικές και λειτουργικές αντιστοιχίες με τις ομώνυμες εγκλίσεις της ν.ε.</p> <p>Με αναφορά στους τύπους «έξαρκείσειεν» και «γιγνοίμεθα», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί</p>	<p>5</p>	
----------------------	---	--	---	----------	--

	<p>και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εμπεδώσουν τη σημασία, τις χρήσεις και τον σχηματισμό της ευκτικής ε.φ. και μ.φ. των βαρύτονων ρ. της α.ε., σε σχέση και με σημασιολογικά αντίστοιχες γλωσσικές μορφές της ν.ε.</p>	<p>http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1593.</p>	<p>σταδιακά τους μαθητές και τις μαθήτριες στην εξοικείωση με τις σημασίες, τις χρήσεις και τον σχηματισμό της ευκτικής. Πιο συγκεκριμένα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποιώντας το σχολικό <i>Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής</i>, οι μαθητές και μαθήτριες επισημαίνουν τη σημασία και τις χρήσεις της ευκτικής και μελετούν σχετικά παραδείγματα. Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στα παραδείγματα της ν.ε. και να γίνουν αντιπαραθετικές επισημάνσεις. - Αξιοποιώντας τη σχολική <i>Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής</i>, οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό της ευκτικής με την εξής πορεία: α) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρ. ε.φ., β) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρ. μ.φ., γ) ευκτική ενεστώτα και μέλλοντα του ρ. <i>εμί</i> και ευκτική παρακειμένου βαρύτονων ρ. ε.φ. και μ.φ. - Ο/η εκπαιδευτικός, με βάση τον τύπο «έξαρκέσειεν», μπορεί να αναφερθεί και στους πιο εύχρηστους αιολικούς τύπους (σε -ειας, -ειεν, -ειαν) για το β' και γ' ενικό και για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου ε.φ. 	<p>Στην περίπτωση της ευκτικής, έμφαση δίνεται σε ασκήσεις που ζητούν αναγνώριση τύπων (ασκήσεις πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών) και όχι παραγωγή.</p>	
--	--	---	--	--	--

5 ^η	Δεν θα διδαχθεί				
6 ^η	<p>1. Να αναγνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες την παιδευτική αξία που απέδιδαν οι Αρκάδες και γενικά οι αρχαίοι Έλληνες στη μουσική.</p> <p>2. Να συσχετίσουν τη σημασία και τον ρόλο της μουσικής στον αρχαίο κόσμο με τη θέση της στις μεταγενέστερες εποχές με έμφαση στη σημερινή.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 44 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Ως αφόρμηση ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει Ηχογραφήσεις αρχαίας ελληνικής μουσικής: http://www.mmb.org.gr/page/default.asp?id=4129&la=1</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 45 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται διαγραμματική απεικόνιση του περιεχομένου του κειμένου με άξονες τα υποκείμενα «οί παῖδες» (αναδεικνύονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες των Αρκάδων) και «οί πάλοι» (αιτιολογείται το ενδιαφέρον των Αρκάδων και αναδεικνύονται τα οφέλη της μουσικής παιδείας).</p> <p>- Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις της σελ. 46 και όσες ο/η</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>- Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι διδάσκοντες μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με την τέχνη (<i>μουσικήν, χορεύουσι, θεάτροις</i> κτλ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυται στην περίπτωση αυτή.</p> <p>- Προτείνεται η αξιοποίηση του σχολικού <i>Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής</i>, του ψηφιακού λεξικού των Liddell & Scott (http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddel-scott/index.htm), αλλά και ηλεκτρονικών λεξικών της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα (http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html).</p> <p>- Δεν θα διδαχθεί το Β' μέρος (σελ. 47 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p>		5

	<p>και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ., την κλίση των ουσιαστικών <i>ή γυνή</i> και <i>ό παῖξ</i> και την αναγνώριση τύπων της οριστικής αντωνυμίας, προβαίνοντας σε συγκριτικές παρατηρήσεις με τη ν.ε.</p>	<p>εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 105-106, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 107).</p> <p>Για την ανάδειξη της διαχρονικής σημασίας της μουσικής με αφορμή το κείμενο, βλ. σχετικό διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=122.</p>	<p>2. Γραμματική.</p> <p>Αόριστος β'.</p> <p>Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «παρεισαγαγεῖν» και «εὔρον», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί σταδιακά τους μαθητές και τις μαθήτριες στην εξοικείωση με τον σχηματισμό και την κλίση του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ. Εντοπίζονται οι ομοιότητες με τις καταλήξεις ενεστώτα και παρατατικού και δίνεται έμφαση στη σωστή χρήση τύπων του αορίστου β' στη ν.ε. (να προαγάγει, να συμβάλει κτλ.).</p> <p>Τα ουσιαστικά <i>ή γυνή</i> και <i>ό παῖξ</i>.</p> <p>- Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «οἱ παῖδες» και «τούς παῖδας» και αξιοποιώντας τις καταλήξεις ουσιαστικών της γ' κλίσης, οι μαθητές και μαθήτριες γνωρίζουν την κλίση του ουσιαστικού <i>ό παῖξ</i> και επισημαίνουν τις ιδιαιτερότητές του: στον τονισμό της γενικής πληθυντικού και στην κλητική ενικού.</p> <p>- Εκκινώντας από τη χρήση της γενικής «παίδων» στη ν.ε. (Νοσοκομείο Παίδων), ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές και τις μαθήτριες να βρουν και άλλους</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 51: 2, 3</p>	
--	---	--	---	--------------------------------------	--

			<p>τύπους ουσιαστικών της της α.ε. που απαντούν στο λόγιο χρηστικό επίπεδο της ν.ε. Με αναφορά στη φράση «Συν γυναιξί και τέκνοις» και την αξιοποίηση καταλήξεων της γ' κλίσης, οι μαθητές και μαθήτριες γνωρίζουν την κλίση του ουσιαστικού <i>ή γυνή</i>, επισημαίνοντας την ιδιαιτερότητα της κατάληξης της κλητικής ενικού.</p> <p>Η οριστική – επαναληπτική αντωνυμία.</p> <p>- Με αφετηρία τον τύπο «αὐτοῖς» του κειμένου και την επισήμανση ότι δεν πρόκειται για δεικτική αντωνυμία, όπως στη ν.ε., οι μαθητές και μαθήτριες ασκούνται στην αναγνώριση και στη λειτουργία των τύπων της οριστικής – επαναληπτικής αντωνυμίας αὐτός, αὐτή, αὐτό.</p> <p>- Ο/η εκπαιδευτικός κάνει αναφορά στις οριστικές αντωνυμίες της ν.ε.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 51: 4</p>	
7 ^η	Δεν θα διδαχθεί				
8 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες τον σκοπό της ενσωμάτωσης μύθου σε έναν</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 60 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 61 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί ασκούν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή και στη σύνθεση, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στις προηγούμενες ενότητες.</p>		4

	<p>ρητορικό λόγο με πολιτικό περιεχόμενο και να αξιολογήσουν τη βαρύτητά του ως επιχειρήματος.</p> <p>2. Να εντοπίσουν τις βασικές ιδέες του κειμένου και τις αξίες του αρχαίου ελληνικού κόσμου τις οποίες απηχούν.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό του παθητικού</p>	<p>περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις της σελ. 62 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 108, καθώς και των ερωτήσεων που το συνοδεύουν (σελ. 109).</p> <p>Για εμπάθυση στο θέμα του σεβασμού προς τους γονείς στον αρχαίο κόσμο και σύγκριση με τη σύγχρονη εποχή, βλ. το ομώνυμο διδασκτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1277.</p>	<p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 63-64 του σχολ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Παθητικοί χρόνοι φωνηεντόληκτων και αφωνόληκτων ρημάτων.</p> <p>- Με αφετηρία φράσεις της ν.ε. όπου χρησιμοποιούνται παθητικοί χρόνοι αλλά και τύπους των κειμένων (<i>έγκατελήφθη, σωθῆναι, θαυμασθεῖς</i> κ.ά.), οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό και την κλίση των παθητικών χρόνων.</p> <p>Οι αυτοπαθητικές αντωνυμίες δε θα διδαχθούν.</p> <p>3. Σύνταξη.</p> <p>Ποιητικό αίτιο και παθητική σύνταξη.</p> <p>- Με αφετηρία παραδείγματα από τη ν.ε. και τύπους των κειμένων (αναφοράς και παράλληλου), οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν τις μορφές και τη λειτουργία του ποιητικού αιτίου σε σύγκριση με τη ν.ε.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 68: 3</p> <p>Ενδεικτικά: Σελ. 69: 5, 6, 7</p>	
--	---	---	--	---	--

	<p>μέλλοντα και αορίστου.</p> <p>6. Να προσδιορίσουν τη λειτουργία και τη μορφή του ποιητικού αιτίου σε σχέση και με τη ν.ε.</p>			
9 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες τη ροή της σκέψης του Σωκράτη και να διακρίνουν τα στάδια του επιχειρήματος που χρησιμοποιεί.</p> <p>2. Να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με το θέμα της εφαρμογής των νόμων και τα κίνητρα που δίνονται από την</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 70 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 71 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Για τη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, αξιοποιούνται οι ερωτήσεις της σελ.72 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, αλλά και το παράλληλο κείμενο της σελ. 109, μαζί με τις ερωτήσεις που το συνοδεύουν.</p> <p>- Για τον προσδιορισμό της δομής του επιχειρήματος, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να υπενθυμίσει στους/στις</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>- Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με τις έννοιες του νόμου και του δικαίου (<i>νόμους, δίκην</i> κτλ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυται στην περίπτωση αυτή, όπως και η αξιοποίηση του σχολικού <i>Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής</i> ή ηλεκτρονικών λεξικών, όπως αυτών της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 72-73 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p>	5

	<p>εκάστοτε πολιτεία για την τήρησή τους.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να μελετήσουν την α.ε. συγκριτικά με τη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να γνωρίσουν τα είδη του μορίου <i>ἄν</i>.</p> <p>6. Να προσδιορίσουν τα είδη της σύνδεσης προτάσεων και να διακρίνουν τις δευτερεύουσες προτάσεις σε ονοματικές και επιρρηματικές.</p> <p>7. Να διακρίνουν τα είδη των ονοματικών δευτερευουσών</p>	<p>μαθητές και μαθήτριες όσα γνωρίζουν από το μάθημα της ΝΕΓ Β΄ Γυμνασίου</p> <p>για την Αξιολόγηση και διατύπωση επιχειρημάτων.</p> <p>- Κατά τον σχολιασμό του κειμένου, δίνεται έμφαση σε κάθε ερώτηση ξεχωριστά και στον ρόλο της προσωποποίησης.</p> <p>Για μια διαχρονική θεώρηση των εννοιών του δικαίου και του νόμου με αφετηρία το κείμενο, βλ. το ομώνυμο διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=315.</p>	<p>2. Σύνταξη.</p> <p>Τα είδη του μορίου <i>ἄν</i>.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες, με αφετηρία τύπους των κειμένων (<i>ἄν ἰσχύωσιν, ἄν ἔχοι, δύναιντ' ἄν</i> κ.ά.), γνωρίζουν τα είδη του μορίου <i>ἄν</i>, χωρίς να υπεισέλθουν σε λεπτομέρειες.</p> <p>Τρόποι σύνδεσης προτάσεων.</p> <p>- Με αφετηρία παραδείγματα από τη ν.ε. και αξιοποίηση του υλικού των κειμένων, οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν τους τρόπους σύνδεσης προτάσεων με έμφαση στην παρατακτική και την υποτακτική σύνδεση. Αξιοποιείται εδώ και το διάγραμμα της σ. 131 του σχολ. βιβλίου αλλά και ο πίνακας της σελ. 195 του σχολικού <i>Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής</i>.</p> <p>Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις</p> <p>- Με πορεία από τη συγχρονία στη διαχρονία, οι μαθητές και μαθήτριες διακρίνουν ως προς τη συντακτική τους θέση τις δευτερεύουσες προτάσεις σε ονοματικές και επιρρηματικές.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 78: 1, 2</p> <p>Ενδεικτικά: Σελ. 78: 3, 4</p>	
--	--	---	---	---	--

	προτάσεων, επισημαίνοντας ομοιότητες και διαφορές με τη ν.ε.		- Η διάκριση αυτή ακολουθείται από τα είδη των ονοματικών προτάσεων. Η αναφορά δε θα είναι εκτενής. Επισημαίνονται η εισαγωγή, η εξάρτηση και η συντακτική θέση, με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις της ν.ε. Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.	Σελ. 79: 5, 6, 7	
10 ^η	1. Να επισημάνουν οι μαθητές και μαθήτριες το επιχείρημα του κειμένου και να αξιολογήσουν την πειστικότητά του. 2. Να μελετήσουν την α.ε. συγκριτικά με τη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους. 3. Να προσδιορίσουν τον ρόλο της υποτακτικής σύνδεσης στο κείμενο.	Το κείμενο της ενότητας (σελ. 80 σχ. βιβλίου) - Το κείμενο δίνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες από τον/την εκπαιδευτικό σε μετάφραση όσο γίνεται πιο πιστή. - Οι μαθητές και μαθήτριες συγκρίνουν τη μετάφραση με το πρωτότυπο και επισημαίνουν κυρίως λέξεις που έχουν παρόμοια ή εντελώς διαφορετική σημασία στην α.ε. και στη ν.ε. - Προσδιορίζουν και αξιολογούν το επιχείρημα του ρήτορα ως προς την πειστικότητά του. - Σχολιάζουν την πυκνότητα και τον ρυθμό που προσδίδει στο κείμενο η υποτακτική σύνδεση.	1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Με αφετηρία τη σύγκριση μεταφρασμένου και πρωτότυπου κειμένου και την επιλεκτική χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές και μαθήτριες ασκούνται στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στις προηγούμενες ενότητες. Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 82 του σχ. βιβλίου) ως έχει. 2. Σύνταξη. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (α΄ μέρος). - Εκκινώντας από παραδείγματα της ν.ε., προσδιορίζονται τα είδη των δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων.		3

	<p>4. Να γνωρίσουν τα είδη των επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων στην α.ε.</p> <p>5. Να συστηματοποιήσουν βασικά στοιχεία των αιτιολογικών, τελικών, συμπερασματικών και εναντιωματικών-παραχωρητικών προτάσεων σε σχέση και με τη ν.ε.</p>	<p>Το αρχαίο κείμενο θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία των επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων.</p>	<p>- Οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν κυρίως την εισαγωγή και τη συντακτική θέση των αιτιολογικών, τελικών, συμπερασματικών και εναντιωματικών-παραχωρητικών προτάσεων της α.ε., με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις της ν.ε.</p> <p>- Αξιοποιείται το κείμενο αναφοράς για τον εντοπισμό όσων προτάσεων εμπίπτουν στα είδη αυτά.</p> <p>Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.</p>	<p>Ενδεικτικά:</p> <p>Σελ. 85: 1, 2, 3, 4, 5, 6</p>	
11 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες το περιεχόμενο της έννοιας της φιλίας και της συμμαχίας μεταξύ των χωρών με αναγωγή στη σύγχρονη εποχή.</p> <p>2. Να μελετήσουν την α.ε. συγκριτικά</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 86 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Το κείμενο δίνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες από τον/την εκπαιδευτικό σε μετάφραση όσο γίνεται πιο πιστή.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συγκρίνουν τη μετάφραση με το πρωτότυπο και επισημαίνουν κυρίως λέξεις που έχουν παρόμοια σημασία στην α.ε. και στη ν.ε.</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Προτείνεται η αξιοποίηση του ρ. ἔχω.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β' μέρος (σελ. 88-89 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Σύνταξη.</p> <p>Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (β' μέρος).</p>		3

	<p>με τη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>3. Να συστηματοποιήσουν βασικά στοιχεία των υποθετικών, χρονικών και αναφορικών επιρρηματικών προτάσεων σε σχέση και με τη ν.ε.</p>	<p>- Συζητούνται τα νοήματα του κειμένου με αναφορά σε σύγχρονα δεδομένα και συνεξέταση με το παράλληλο κείμενο της σελ. 110.</p> <p>Το αρχαίο κείμενο της ενότητας θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία των επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων.</p>	<p>- Εκκινώντας από παραδείγματα της ν.ε., παρουσιάζονται οι υποθετικές, χρονικές και αναφορικές επιρρηματικές προτάσεις της α.ε.</p> <p>- Επισημαίνονται κυρίως η εισαγωγή και η συντακτική θέση με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις της ν.ε.</p> <p>- Αξιοποιείται το κείμενο αναφοράς για τον εντοπισμό όσων εμπίπτουν στα είδη αυτά.</p> <p>Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.</p>	<p>Ενδεικτικά:</p> <p>Σελ. 90: 1, 2</p> <p>Σελ. 91: 3, 4, 5 (χωρίς να ζητείται η εκφορά)</p>	
12 ^η	Δεν θα διδαχθεί.				
	<p>Η επανάληψη λεξιλογικών, ετυμολογικών και γραμματικοσυντακτικών φαινομένων συνιστάται να γίνει στο πλαίσιο της διδασκαλίας του κειμένου του Αρριανού <i>Αλεξάνδρου Ανάβαση</i>, το οποίο θα διδαχθεί κατά την περίοδο 16 Μαρτίου - Μάιος.</p>				
	<p>Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών (συνυπολογίζονται και οι 3 ώρες που αφιερώθηκαν κατά την έναρξη του σχολικού έτους για την αναπλήρωση πιθανών βασικών μαθησιακών κενών)</p>				<p>34</p>
<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>					

Οι μαθητές και μαθήτριες καθοδηγούνται να μπορούν να:

α) Συζητούν ιδέες, απόψεις και προβλήματα της αρχαίας εποχής σε σχέση με αυτά της σύγχρονης, επισημαίνοντας τις συνέχειες ή τις ασυνέχειες.

β) Αναγνωρίζουν τη διαχρονική εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας και αντιλαμβάνονται τις διαφορές της α.ε. με τη ν.ε.

γ) Επισημαίνουν δομές στο αρχαίο κείμενο αντίστοιχες με εκείνες της ν.ε.

δ) Αποδίδουν το αρχαίο κείμενο σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

ε) Αναγνωρίζουν ό,τι δεν επιβιώνει στη ν.ε. (αναγνωριστικός γραμματισμός) και σχηματίζουν ό,τι επιβιώνει, καθώς και ό,τι υπηρετεί το λόγιο χρηστικό επίπεδό της, σε ό,τι αφορά:

- Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων

- Τύπους των ουσιαστικών *ἡ γυνή* και *ὄπαϊς*

- Τύπους της οριστικής - επαναληπτικής αντωνυμίας

- Τύπους της ευκτικής ε.φ. και μ.φ. βαρύτονων ρημάτων

- Ρηματικούς και ονοματικούς τύπους του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ.

- Τύπους των παθητικών χρόνων

- Τις μορφές και τη λειτουργία του ποιητικού αιτίου – την παθητική σύνταξη

- Τα είδη του μορίου *ἄν*

- Την παρατακτική και την υποτακτική σύνδεση προτάσεων

- Τις δευτερεύουσες ονοματικές και επιρρηματικές προτάσεις (είδη, εισαγωγή, συντακτική θέση).

2) ΑΡΡΙΑΝΟΥ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΗ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το βιβλίο «Αρριανού Αλεξάνδρου Ανάβαση» των Ν. Μπούρα, Κ. Ναστούλη, Α. Σακελλαρίου δε
θα διδαχθούν τα παρακάτω κεφάλαια:

Από την Εισαγωγή: τα κεφ. IV, VI και VII

Από το κείμενο: Β΄ Βιβλίο: το κεφ. 4, 9-11 και το κεφ. 12, 3-8

Ε΄ Βιβλίο: το κεφ. 18, 4-6 και το κεφ. 19, 1-3

Ζ΄ Βιβλίο: το κεφ. 26, 1-3

Η διδακτέα ύλη κατά την περίοδο *16 Μαρτίου-Μάιος* διαμορφώνεται ως ακολούθως:

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	I. Ο βίος του Αρριανού II. Έργα του Αρριανού (επιγραμματικά) III. Η γλώσσα του Αρριανού VIII. Η Ελλάδα από το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου ως τον Μεγάλο Αλέξανδρο V. Ο Αρριανός ως ιστορικός (Θα αξιοποιηθεί κατά τη γενική θεώρηση.)	1
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Διάσταση απόψεων Παρμενίωνα και Αλεξάνδρου για τη διεξαγωγή της μάχης	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 13, 3-7	3
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Δεύτερη φάση της μάχης – Η γενναιότητα του Αλεξάνδρου	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 15, 3-8	4
ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΑΧΗ	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 16, 4-7	3
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	Ζ΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 28-30	2
ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	Αποτίμηση του Αρριανού ως ιστορικού και της προσωπικότητας του Αλεξάνδρου Αξιοποίηση του κεφ. V της Εισαγωγής: Ο Αρριανός ως ιστορικός	1
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών		14

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
<p>Επιδιώκεται ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να:</p> <ul style="list-style-type: none">- Κατανοούν εκτενέστερα αποσπάσματα συνεχούς κειμένου.- Γνωρίσουν τον Αλέξανδρο όχι μόνο ως στρατιωτική και πολιτική ιδιοφυΐα, αλλά και ως άνθρωπο στις σχέσεις του με τους στρατιώτες του, τους φίλους και τους αντιπάλους του.- Αποδίδουν το αρχαίο κείμενο σε ορθό νεοελληνικό λόγο.- Συνειδητοποιήσουν τη συνέχεια και εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.- Εμπεδώσουν τα κυριότερα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα που διδάχθηκαν τους προηγούμενους μήνες.